

Stanovisko Výboru regiónov „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES“

(2012/C 277/13)

VÝBOR REGIÓNOV

- konštatuje, že v oblasti vysokého a veľmi vysokého napätia je dôležité dodať regiónom s najvyššími energetickými potrebami energiu zo zariadení na širom mori a na pobreží účinne a nákladovo efektívne, kým v oblasti nízkeho a stredného napätia je potrebné vytvoriť infraštruktúrne predpoklady pre množstvo nových decentralizovaných napájačov;
- zdôrazňuje, že Komisia musí členským štátom, hospodárstvu, bankovému sektoru a partnerom na celom svete vyslať jednoznačný politický signál, že zvolený spôsob využívania väčšieho podielu obnoviteľných zdrojov energie v kombinácii energetických zdrojov je nezvratný a že je výhodný aj pre oblasť súkromných investícií;
- zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov EÚ stanovených do roku 2020 by sa malo viac podporovať budovanie inteligentných sietí na miestnej a regionálnej úrovni, ako to výbor žiadal vo svojich skorších stanoviskách (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin a CdR 104/2011 fin). Ceny pre koncových spotrebiteľov pri počítačovo riadenom priebehu zaťaženia musia byť závislé od výroby a dopytu, aby sa mohlo stimulovať šetrné využívanie energie a aby sa decentralizovaná výroba energie mohla lepšie zosúladiť s jej decentralizovanou spotrebou;
- domnieva sa, že by sa malo preskúmať, či by na nasmerovanie národných rozhodovacích orgánov nebol ako miernejší prostriedok vhodnejší návrh menej podrobných usmernení. Komisia by tak členským štátom poskytla čo najväčší priestor na rozhodovanie pri konkrétnom zapojení existujúcich štruktúr. Môže to platiť pre prípadne federálne štruktúrované orgány územného plánovania, plánovania verejných prác a schvaľovania v členských štátoch, ako aj pre už existujúce regionálne skupiny z 3. balíka pre vnútorný trh. Poverenie inštitúcií, ktoré už úspešne fungujú, by v zásade malo byť prioritou, pokiaľ ide o vytváranie nových štruktúr.

Spravodajca	Heinz LEHMANN (DE/EELS), poslanec Saského krajského snemu
Referenčný dokument	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES“
	COM(2011) 658 final – 2011/0300 (COD)

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta, že cieľom nariadenia je úplná integrácia vnútorného energetického trhu, ktorou sa má zabezpečiť, že žiaden členský štát a žiaden región nebude izolovaný od európskej siete, že bude zaručená istota dodávok a solidarita medzi členskými štátmi a že sa budú dodržiavať zásady udržateľného rozvoja a ochrany životného prostredia. Ide o dôležitý predpoklad na to, aby sa do roku 2020 podarilo znížiť emisie skleníkových plynov o 20 %, zvýšiť energetickú účinnosť o 20 % a zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie v energetickej spotrebe koncových odberateľov o 20 %.

2. Zdôrazňuje rozhodujúci význam tejto iniciatívy, ktorá má zaručiť bezpečnosť dodávok energie vďaka využívaniu rôznych technických riešení, ktoré slúžia na tento účel, najmä vďaka rozvoju prenosových a distribučných sústav a všetkých typov zdrojov energie, ktoré sú dostupné a perspektívne vzhľadom na existujúce možnosti podpory.

3. Očakáva, že tento návrh bude prínosom k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu a celej Európskej únii prinesie rozhodujúce výhody z hľadiska konkurencieschopnosti a hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

4. Víta, že na rýchlejšie dosiahnutie cieľov v oblasti infraštruktúry sa na obdobie do roku 2020 a na ďalšie roky na tento účel vymedzuje obmedzený počet prioritných transeurópskych koridorov a území určených na elektrické a plynovodné siete a na infraštruktúru na dopravu ropy, zemného plynu, oxidu uhličitého a biometánu (vyčisteného bioplynu z bioplynových staníc), pri ktorých sú opatrenia EÚ najviac odôvodnené. Zjednodušenie a skrátenie postupov vydávania povolení, zvýšenie akceptácie projektov včasným zapájaním verejnosti, uľahčenie regulácie zámerov v elektroenergetike a plynárenstve, rozdelenie nákladov, ktoré zosúladí výnosy a riziká v závislosti od prínosov, a poskytnutie potrebnej priamej finančnej podpory EÚ vychádzajúcej zo situácie na trhu, bude pre celú EÚ trvalým prínosom k urýchleniu realizácie zámerov spoločného záujmu.

5. Upozorňuje na to, že spoločná európska energetická sieť musí spĺňať vyššie bezpečnostné normy. Predovšetkým sa musí zabezpečiť, aby ani počítačové, ani fyzické útoky nemohli ohrozovať bezpečnosť dodávok v Európe a negatívne ovplyvňovať hospodársku výkonnosť členských štátov.

A. Východisková situácia

6. Konštatuje, že každý členský štát EÚ v súčasnosti disponuje kombináciou energetických zdrojov, ktorá je určená zemepisnými, geologickými, technickými a energetickými danosťami a vnútroštátnym dopytom. Z tejto kombinácie zdrojov sa pokrýva základné zaťaženie, na čo sa doteraz využíva predovšetkým energia z fosílnych, jadrových a niektorých obnoviteľných zdrojov (vodné zdroje a pevná biomasa), a špičkové zaťaženie, na pokrytie ktorého sa využívajú niektoré flexibilné fosílny zdroje a čiastočne obnoviteľné zdroje energie závislé od poveternostnej situácie, pričom tento podiel v súčasnosti kolíše. Aby sa dosiahli dohodnuté klimatické ciele, bude treba predovšetkým zlepšiť energetickú účinnosť, znížiť využívanie tepelnej energie a spotrebu pohonných látok (nezohľadňovaných v bilanciách primárnych palív) a zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov na celkovej výrobe energie. Vznikajúce prirodzené výkyvy sa musia vyrovnávať sériou opatrení, napr. modernizáciou existujúcich elektrární, budovaním vysoko flexibilných plynových elektrární s kogeneráciou, rozšírením kapacity prečerpávacích vodných elektrární alebo iných akumulčných technológií, ako aj modernizáciou a rozšírením existujúcich prenosových a distribučných sústav. Potreba modernizácie sa týka všetkých úrovní sieťovej štruktúry. Kým v oblasti nízkeho a stredného napätia je potrebné vytvoriť infraštruktúrne predpoklady pre množstvo nových decentralizovaných napájačov, v oblasti vysokého a veľmi vysokého napätia je dôležité dodať regiónom s najvyššími energetickými potrebami energiu zo zariadení na širomori a na pobreží účinne a nákladovo efektívne.

7. Na to, aby sa zaručila bezpečnosť dodávok energie v členských štátoch, je nevyhnutné zavádzať riešenia založené na modernizácii, ďalšom využívaní a rozvoji existujúcich tradičných aj alternatívnych komerčných zdrojov, ktoré rozhodujúcou mierou pomáhajú zabezpečiť stabilné fungovanie elektroenergetických sústav, napr. na miestnej a národnej úrovni.

8. Zdôrazňuje, že stredobodom úvah musí byť testovanie účinnejších prenosových a akumulčných technológií, využívanie informačných a komunikačných technológií, ako aj podpora vypracovania komunálnych a regionálnych energetických plánov.

9. Konštatuje, že aj zemný plyn môže v nasledujúcich desaťročiach zohrávať v Európe dôležitú úlohu pri vyrovnávaní výkyvov vo výrobe elektrickej energie. Na tento účel je potrebné diverzifikovať dovoz plynu, rozvinúť v členských štátoch EÚ získavanie plynu z tradičných aj netradičných ložísk, ako aj výrobu biometánu (vyčisteného bioplynu), ktorý sa získava v bioplynových staniciach, doplniť plynovodnú sieť diaľkovými

plynovodmi a vybudovať väčšie zásobníkové kapacity. Základom prevádzky ďalších plynových elektrární na vyrovnávanie zaťaženia je zlepšenie zodpovedajúcej plynovodnej infraštruktúry v tých členských štátoch, v ktorých je plyn dôležitým zdrojom energie.

10. Uznáva, že aj v blízkej budúcnosti sa v kombinácii energetických zdrojov v Európe nezaobídeme bez určitého podielu fosílnych palív, aj keď má ich podiel stále klesať. Technológia zachytávania a ukladania oxidu uhličitého (CCS) môže počas tohto obdobia prispieť k obmedzeniu jeho emisií, ak sa ďalším vývojom podarí dosiahnuť, že tento systém bude technicky realizovateľný, cenovo vhodný a bezpečne prevádzkovateľný. Ešte však pretrvávajú potreba výskumu a vývoja pri praktickom využívaní, predovšetkým pokiaľ ide o jeho technické a ekonomické aspekty a s tým súvisiace vplyvy na životné prostredie. V záujme rozvoja aj cezhraničnej siete na prepravu oxidu uhličitého by sa opatrenia na európskej úrovni mali prijať predsa už teraz.

B. Subsidiarita

11. Zdôrazňuje, že EÚ sa dohodla na klimatických cieľoch, na presadzovanie ktorých je potrebná vysoká miera úsilia všetkých členských štátov. Jednou z týchto snáh je vybudovanie pokiaľ možno sofistikovanej energetickej infraštruktúry. Okrem pripojenia mnohých malých výrobcov a mikrovýrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov na existujúce siete a rozvoja sofistikovaných distribučných sietí, ktoré budú schopné decentralizovane zabezpečovať rovnováhu a rozšíriť a uľahčiť prepojenie s inými krajinami disponujúcimi zdrojmi energie s cieľom zvýšiť výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, sa národné infraštruktúry musia vzájomne účinne a najmä flexibilne prepojiť. Komisia sa tejto myšlienky chopila už pred rokmi prostredníctvom projektu TEN-E.

12. Berie na vedomie, že súbežne s tým vypracovali všetky členské štáty svoje plány na zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie a vydali príslušné zákony. Po nadobudnutí účinnosti 3. energetického balíka EÚ okrem toho účinne spolupracuje celý rad nadnárodných inštitúcií a skupín.

13. Konštatuje, že napriek týmto už zabehnutým štruktúram vznikajú pri konkrétnych cezhraničných energetických projektoch ťažkosti, ktoré vyplývajú z povahy národných infraštruktúr, konkrétnych energetických priorít alebo rozdielných právomocí. Tieto rozdiely spôsobili časové straty pri plánovaní, financovaní a budovaní projektov TEN-E.

14. Konštatuje, že návrhom nariadenia chce Komisia rozdiely čo najskôr identifikovať a odstrániť navrhnutým postupom sprostredkovaním. Cieľom nariadenia, ktoré predložila Komisia je urýchliť obmedzený počet kľúčových cezhraničných projektov a národných projektov s významným cezhraničným

účinkom, ktoré možno chápať ako základ budúcej európskej vysokovýkonnej prenosovej sústavy.

15. Rešpektuje, že omnoho rozsiahlejšiu úlohu budú pri uspôsobovaní národných sietí na dodávky energie v budúcnosti aj naďalej zohrávať členské štáty a že sa nariadenie tejto úlohy týka len okrajovo. Tento postup sa riadi článkami 170 až 172 Zmluvy o fungovaní EÚ. Dotýka sa tak zásady subsidiarity, ktorá však z dôvodu obmedzeného počtu príslušných cezhraničných projektov nie je porušená.

16. Zdôrazňuje, že okrem rozvoja európskeho akčného plánu pre cezhraničné energetické siete s jednoznačným politickým signálom Komisie členským štátom, hospodárstvu, bankovému sektoru a partnerom na celom svete je výhodou aj to, že zvolený spôsob využívania väčšieho podielu obnoviteľných zdrojov energie v kombinácii energetických zdrojov je nezvratný a že sa hodí aj pre oblasť súkromných investícií.

17. Konštatuje, že Komisia navrhuje ako právny nástroj nariadenie, ktoré by bolo bezprostredne platné vo všetkých členských štátoch a záväzné vo svojej celistvosti. Vzhľadom na požadované urýchlenie schvaľovacích konaní ho Výbor regiónov považuje v zásade za primerané.

18. Upozorňuje však na to, že zjednodušenie postupov vydávania povolení na projekty infraštruktúry môže potenciálne predstavovať veľký zásah do práv členských štátov v plánovaní, ako aj do práv účasti zainteresovaných subjektov a verejnosti. Ústavné garantovaná právomoc spolkových krajín vo federatívnych systémoch pri vykonávaní a vypracúvaní postupov plánovania a vydávania povolení sa musí zohľadniť aj pri projektoch spoločného záujmu. Nesúhlasí s tým, že podrobné ciele zhrnuté v III. kapitole možno ešte považovať za „usmernenia“ resp. „základ“ pre oblasť transeurópskych sietí v zmysle článku 171 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ a tým aj za skutočne potrebnú minimálnu harmonizáciu štátnych administratívnych postupov.

19. V tejto súvislosti žiada preskúmať, či by na nasmerovanie národných rozhodovacích orgánov nebol ako miernejší prostriedok vhodnejší návrh menej podrobných usmernení. Komisia by tak členským štátom poskytla čo najväčší priestor na rozhodovanie pri konkrétnom zapojení existujúcich štruktúr, čím by sa uľahčili a podporili prepojenia, ak má daný štát zdroje na zvýšenie výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Môže to platiť pre prípadne federálne štruktúrované orgány územného plánovania, plánovania verejných prác a schvaľovania v členských štátoch, ako aj pre už existujúce regionálne skupiny z 3. balíka pre vnútorný trh. Poverenie inštitúcií, ktoré už úspešne fungujú, by v zásade malo byť prioritou, pokiaľ ide o vytváranie nových štruktúr.

20. Vyjadruje sa kriticky k apodikticky stanovenému časovému obmedzeniu v správnom konaní. Práve pri projektoch spoločného záujmu musí mať kvalita prednosť pred rýchlosťou. Okrem istoty dodávok bude mať kvalita projektov spoločného záujmu významný vplyv na ceny pre koncových spotrebiteľov. Popri záujmoch investorov sú dôležitým činiteľom lokality aj náklady pre miestne malé a stredné podniky a občanov.

21. Poukazuje na to, že problémy vznikajúce pri plánovaní a vykonávaní projektov spoločného záujmu by sa mali riešiť zdola nahor, teda podľa zásady subsidiarity, a všetky alternatívy by sa mali preskúmať s patričnou vážnosťou. Európsky projektový koordinátor by mal vyvinúť aktivitu len v prípade, ak sa miestne, regionálne, štátne alebo nadnárodné orgány nedokážu včas dohodnúť. V minulosti nastali prípady, keď bolo potrebné zapojiť európskeho sprostredkovateľa. Existencia európskych koordinátorov, ktorí pomáhajú riešiť zložité prípady, sa sama osebe nezdá byť v rozpore so zásadou subsidiarity. Mali by sa však priberať, resp. ich mandáty by sa mali predlžovať na základe spoločného rozhodnutia Rady ministrov a Európskeho parlamentu.

22. Víta zriadenie národného schvalovacieho orgánu ako jednotného kontaktného miesta. Rozhodnutie, či sa pri povoľovaní konaní použije integrované alebo koordinované pravidlo, by mali prijať jednotlivé štáty.

23. Podporuje návrh upraviť cezhraničné rozdelenie nákladov za účasti Agentúry pre spoluprácu energetických regulačných orgánov (ACER). Platí to aj o záväzkoch národných regulačných orgánov vytvárať poplatkami investičné stimuly na projekty spoločného záujmu. Tieto stimuly by mali zodpovedať riziku.

24. Považuje za potrebné, aby sa zoznam projektov spoločného záujmu pravidelne kontroloval a prispôboval zmeneným požiadavkám.

C. Prijatie verejnosťou

25. Výslovne poukazuje na to, že vytvorenie technických predpokladov na dosiahnutie našich ambiciózných energetických a klimatických cieľov môže byť úspešné len spolu s ľuďmi, nikdy nie proti nim. Z tohto dôvodu je potrebné dôrazne privítať včasné informovanie, zapojenie a účasť občanov, obcí a ich samospráv.

26. Zdôrazňuje, že prechod na výrobu elektrickej energie s nízkymi emisiami oxidu uhličitého si vyžaduje reformu štruktúry sietí. Zatiaľ čo pripájanie nových malých generátorov elektrickej energie do sietí s nízkym a stredným napätím a ich sofistikované riadenie možno aj naďalej vykonávať bez zásahov, ktoré by zmenili ráz krajiny, na dokončenie nových európskych diaľnic veľmi vysokého napätia je potrebné vybudovať nové trasy, pričom by sa mali uprednostniť trasy, ktoré umožnia rozšíriť prepojenia so štátmi, ktoré môžu zabezpečiť zvýšenie

výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Keďže náklady na vybudovanie týchto sústav budú nakoniec znášať odberatelia, je nevyhnutné, aby ich technické vypracovanie bolo čo najinteligentnejšie a najúčinnnejšie. Patrí sem aj minimalizácia záberu územia. Tieto súvislosti je potrebné obyvateľom čo najskôr a najdôslednejšie vysvetliť.

27. Žiada vlády, aby vytvorili stimuly, ktoré budú občanom, obciam a ich samosprávam spravodlivo kompenzovať nevyhnutné vplyvy. Skúsenosti v obciach, v ktorých sa v minulosti realizovali projekty novej výstavby tohto rozmeru, ukázali, že transparentnosť a lokálna prítomnosť stálej kontaktnej osoby vykonávateľa projektu sú dôležitým predpokladom pokroku pri plánovaní a výstavby v stanovenom termíne.

28. Zdôrazňuje, že príručka, ktorá sa vypracuje na tento účel, je dôležitou pomôckou na informovanie občanov o výhodách rozvoja infraštruktúry a inteligentných sietí z hľadiska istoty dodávok, zníženia emisií skleníkových plynov a energetickej účinnosti. Tieto informácie však nesmú zamlčať záporné stránky. Občania môžu pochopiť dosah tejto výzvy len na základe úplných a transparentných informácií a lepšie akceptovať prípadné negatívne dôsledky. Informačný tok musí zodpovedať situácii a poskytnúť vecné informácie občanovi, ktorého sa vec týka.

29. Žiada, aby sa okrem vecného odškodnenia poskytovaného občanom, obciam a miestnym samosprávam osobitne postihnutým realizáciou týchto projektov museli zverejňovať aj informácie o prijatých predbežných opatreniach spolu s posúdením sociálno-hospodárskeho a environmentálneho vplyvu. Iniciatíva za transparentnosť a spravodlivý systém kompenzácií sú nevyhnutnými predpokladmi na akceptovanie zrýchlenej výstavby energetických sietí budúcnosti.

D. Financovanie

30. Berie na vedomie, že podľa Komisie sa doterajšie nástroje financovania projektu TEN-E nepreukázali ako dostatočne úspešné. Má ich nahradiť financovanie z nástroja „Spájame Európu“. Z prostriedkov stanovených v nariadení o infraštruktúre pre viacročný finančný rámec vo výške 50 miliárd EUR pripadá na oblasť energetiky na obdobie 7 rokov suma 9,1 miliardy EUR. Týmto spôsobom je možné vyčleniť prostriedky na štúdiá a nástroje financovania v prospech projektov v oblasti elektrickej energie, plynu a oxidu uhličitého a poskytnúť nenávratné príspevky na elektroenergetické a plynárenské projekty, ktoré majú pozitívny vplyv na istotu dodávok, solidaritu a inovácie, ktoré vo svojich podnikateľských plánoch poukazujú na nedostatok obchodnej efektívnosti a v prípade ktorých je potrebné prijať rozhodnutie o cezhraničnom rozdelení nákladov. Medzi projekty, ktoré majú nárok na pomoc nenávratnými príspevkami patria aj inteligentné siete a meracie zariadenia, ako aj projekty týkajúce sa oxidu uhličitého, ktorých obchodnú efektívnosť nie je možné preukázať.

31. Víta skutočnosť, že sa v rámci nástroja „Spájame Európu“ kladie väčší dôraz na infraštruktúrne projekty, ktoré sú z energetického hľadiska dôležité, avšak z komerčného hľadiska sú menej atraktívne. Úspešná realizácia takýchto projektov by výrazne prispela k dokončeniu vnútorného trhu EÚ a zaručeniu bezpečnosti dodávok.

32. Zastáva názor, že Európska komisia vysiela v energetickej politike jednoznačne nesprávny signál, keďže väčšina z dvanástich prioritných infraštruktúrnych projektov v rámci nástroja „Spájame Európu“ sa týka plynovodov a ropovodov, ktoré si vyžadujú investície s dlhodobou návratnosťou, keďže doteraz chýba jasné zdôvodnenie, ako sa takéto zameranie na fosílny zdroj energie dá zosúladiť s cieľmi EÚ do roku 2020 a rozsiahlejšími cieľmi ochrany podnebia do roku 2030 a do roku 2050.

33. Zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov EÚ stanovených do roku 2020 by sa popri urýchlennom budovaní veľkých prenosových sústav, ako to výbor žiadal vo svojich skorších stanoviskách (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin a CdR 104/2011 fin), malo viac podporovať budovanie inteligentných sietí na miestnej a regionálnej úrovni. Ceny pre koncových spotrebiteľov pri počítačovo riadenom priebehu zaťaženia musia byť závislé od výroby a dopytu, aby sa mohlo stimulovať šetrné využívanie energie a aby sa decentralizovaná výroba energie mohla lepšie zosúladiť s jej decentralizovanou spotrebou. Ak je zdanenie energie jedným z nástrojov, ktorý môžu členské štáty využiť v boji proti klimatickým zmenám, a to v súlade so smernicou Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii spoločného právneho rámca pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny, výbor sa domnieva, že možnosť zaviesť diferencované zdaňovanie by sa nemala obmedzovať len na regióny, ale mala by sa rozšíriť aj na miestne samosprávy, ktoré sú takisto považované za rovnocenných aktérov v úsilí o udržateľný rozvoj v EÚ. Najmä v členských štátoch, v ktorých sa tieto územné orgány podieľajú na rozvoji inteligentných sietí v snahe zaručiť vyššiu bezpečnosť dodávok energie, znížiť emisie skleníkových plynov a zvýšiť energetickú účinnosť, by pri zdaňovaní spotreby energie takto mali mať možnosť stanovovať také všeobecné daňové sadzby, ktoré by sa odlišovali od príslušných sadzieb na národnej úrovni, a to za predpokladu, že sa všetky konkurenčné zdroje energie budú posudzovať rovnako a že tieto rozdielne daňové sadzby nenarušia dobré fungovanie vnútorného trhu a obeh energetických výrobkov v EÚ.

34. Vzhľadom na potrebnú trhovú integráciu obnoviteľných zdrojov energie je vážne znepokojený vylúčením projektov prečerpávacích vodných elektrární alebo iných technológií z nástroja „Spájame Európu“. Práve možnosť akumulovať v takýchto elektrárnach energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov má nenahraditeľný význam pri vyrovnávaní kolísania dodávok z nestálych zdrojov veternej a slnečnej energie.

35. S poľutovaním si všíma, že Komisia zatiaľ ešte podrobne nevypracovala nové nástroje financovania, ktoré majú byť k dispozícii od roku 2014. Pri ich výbere je potrebné dbať na ich pridanú hodnotu. Tieto nástroje majú dopĺňať doteraz zaužívané nenávratné príspevky a vytvoriť konzistentný

a jednotný finančný rámec pre sieťové odvetvia železničnej dopravy, energetiky a telekomunikácií, ktorý je založený na skúsenostiach s finančným nástrojom s rozdelením rizika (Risk Sharing Finance Facility), nástrojom úverových záruk (Loan Guarantee Instrument) a fondom Margarite Fonds.

36. Berie na vedomie, že sa na financovanie plánujú tak nástroje vlastného a rizikového kapitálu, ako aj nástroje cudzieho kapitálu. Patria k nim záruky pre sprostredkovateľov, ktorí následne zabezpečia financovanie pre príjemcov vo finančných ťažkostiach, ako aj rozdelenie rizika medzi peňažné ústavy na zvýšenie objemu financovania. Patria sem aj projektové dlhopisy.

37. Pokiaľ ide o posúdenie vplyvu, súhlasí s názorom Komisie, že navrhované nástroje financovania nespôsobujú narušenie finančného trhu, pretože sú ekonomicky realizovateľné, ale v jednotlivých prípadoch im trh neposkytuje dostatočné finančné prostriedky.

38. Konštatuje, že z toho vyplýva určitý rozpor s článkom 15 nariadenia, podľa ktorého problémy súvisiace s financovaním nemajú predstavovať kritérium vhodnosti finančných nástrojov.

39. V zásade kladne hodnotí skutočnosť, že v rámci nástroja „Spájame Európu“ by sa počas obdobia plánovania malo vyčleniť až do 20 % disponibilného rozpočtu na rozdelenie rizika a nástroje vlastného kapitálu. Pri dôkladnom vypracovaní sa tak rozšíria možnosti financovania a na rozdiel od nenávratných príspevkov sa zároveň bude podporovať vlastná zodpovednosť podnikov. Musí sa však zabezpečiť, aby sa pri analýze nákladov a výnosov konkrétneho projektu, ako aj pri posudzovaní komerčnej uskutočniteľnosti pri projektoch spoločného záujmu uplatňovali prísne kritériá.

40. Kriticky sa zamýšľa nad vhodnosťou navrhovaných finančných nástrojov pre projekty v oblasti energetiky a budovania sietí.

41. Zdôrazňuje, že je potrebné upraviť kritériá oprávnenosti nástroja „Spájame Európu“ tak, aby zaručovali prístup najvzdialenejších regiónov k financovaniu projektov zameraných na väčšiu energetickú nezávislosť týchto regiónov.

E. Projektové dlhopisy

42. Berie na vedomie, že na iniciatívu projektových dlhopisov v rokoch 2012 – 2013 sa naplánovala pilotná fáza pod záštitou EIB. Do úvahy prichádzajú projekty, ktorých plánovanie v kontexte usmernení TEN-E už výrazne pokročilo. Komisia vo svojom posúdení vplyvu očakáva, že sa v pilotnej fáze bude kvalifikovať len jeden energetický projekt.

43. Súhlasí s Radou európskych energetických regulátorov (CEER), že projektové dlhopisy sú len podmiennečne vhodné na investície v rámci existujúcich sietí, pretože ich vymedzenie je problematické. Zmysluplným nástrojom by mohli byť pri pripájaní zariadení na šírom mori a pri cezhraničných spojovacích trasách.

44. Upozorňuje na to, že pre prevádzkovateľov sietí takýto spôsob financovania projektov zatiaľ nie je bežný. Mohlo by preto nejaký čas trvať, kým investori začnú akceptovať tento nový druh aktív. Komisia a EIB by si dôveru potenciálnych investorov mali získavať výberom spoľahlivo prepočítaných projektov. Cieľom je získať dobré hodnotenie investície (investment grade rating) v snahe zatriktívniť dlhopisy aj pre veľkých inštitucionálnych investorov.

45. Kladne poznamenáva, že z hľadiska využívania rozpočtových prostriedkov je v zásade prínosom možnosť využívať okrem nenávratných príspevkov už aj nástroje financovania. Musí sa však zabezpečiť, aby sa financovali výlučne tie projekty, ktoré sú skutočne potrebné, teda nevyhnutné a ktoré preukázateľne nie sú komerčne únosné. V žiadnom prípade by sa nemali nadmerne podporovať už aj tak realizovateľné projekty, čím by sa zbytočne potláčalo súkromné financovanie. Predovšetkým by neprioritný cudzí kapitál mali získavať výlučne tie projekty, ktoré boli spoľahlivo prepočítané. V žiadnom prípade sa nemá vytvoriť umelý trh, ktorý bude fungovať výlučne na základe spolufinancovania EÚ a neustále sa bude musieť dotovať novými prostriedkami na predídenie platobnej neschopnosti. Počas pilotnej fázy sa musí pravidelne skúmať, či nejestvujú alternatívne spôsoby podpory, ktoré by boli z celkového hospodárskeho hľadiska výhodnejšie. Namiesto plánovaných dlhopisov by do úvahy mohlo prichádzať konzorciálne financovanie.

46. Zdôrazňuje, že prvoradou úlohou podnikov musí byť aj naďalej financovanie súrne potrebného rozširovania energetickej infraštruktúry. Úlohou EÚ a členských štátov je podporné monitorovanie infraštruktúrnych opatrení a vytvorenie nevyhnutného rámca pre trhové subjekty. Komisia by sa na odstránenie

existujúcich pochybností, pokiaľ ide o rozsah potrebných celkových investícií, mala snažiť konkretizovať svoje domnienky. V každom prípade musia primerané sieťové sadzby zabezpečiť, aby sa investovaný kapitál zúročil v súlade s požiadavkami trhu.

F. Súlad s inými európskymi právnymi predpismi

47. Podporuje zámer Komisie ukončiť projekty spoločného záujmu v kratšej lehote vďaka jednoduchšiemu postupu vydávania povolení, ktorý by koordinoval iba jeden štátny orgán, a to za predpokladu, že postupy vnútroštátneho plánovania budú v tomto procese dostatočne zohľadnené. Na to sa pri prioritných projektoch definuje prioritný štatút. Predmetom návrhu nariadenia sú v podstate otázky konania a organizácie.

48. Konštatuje, že dôsledné by bolo, keby sa vecné normy, ktorým podliehajú projekty spoločného záujmu, upravili podľa tohto prioritného štatútu. Návrh nariadenia neprináša vo svojej súčasnej podobe žiadne zásadné zjednodušenie. Vzhľadom na požiadavky smernice EÚ o biotopoch a rámcovej smernice EÚ o vode musia byť tieto projekty prevažne vo verejnom záujme. Nemalo by sa to však týkať hmotných podmienok uvedených predpisov. V tomto smere zostáva návrh nariadenia ambivalentný. Nezmenené zostáva stanovisko Komisie podľa článku 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS o biotopoch, aj keď by Komisia mala vypracovať zoznam projektov spoločného záujmu. Zdá sa, že ide o zbytočnú dvojité kontrolu.

49. Konštatuje, že tým, že sa na trvanie povoľovacieho konania stanovili lehoty, sa zodpovednosť za zjednodušenie konania prenesie predovšetkým na národné a regionálne schvaľovacie orgány, ktoré by svoju administratívnu prax mali prispôsobiť prioritnému štatútu, zatiaľ čo hmotnoprávne normy, ktoré stanovila EÚ, sa naopak v podstate zachovávajú. Európska komisia by mala v úzkej spolupráci so schvaľovacími orgánmi vypracovať na uplatňovanie týchto požiadaviek praktické návrhy, ktoré by zohľadňovali praktické požiadavky na účinné a transparentné postupy.

V Bruseli 19. júla 2012

Predsedníčka
Výboru regiónov
Mercedes BRESSO